vers VO OR vers

LEZING 1
76 MINUTEN

ZACHARIA

Inleiding

De historische achtergrond, opbouw en uitleg van het boek Zacharia.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/zacharia/inleiding

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Waarom Zacharia een moeilijk boek is	2 min	4
2	Mijn ervaring met het onderwijzen van Zacharia	4 min	5
3	De naam en identiteit van Zacharia	2 min	6
4	De terugkeer uit Babylon onder Zerubbabel	3 min	7
5	Zacharia in Ezra en Nehemia	2 min	9
6	De gedode Zacharia in Jezus' woorden	2 min	10
7	Haggaï en Zacharia werden goed ontvangen	3 min	11
8	Zacharia, de zoon van Jojada	3 min	13
9	Een mogelijke toevoeging door een kopiist	4 min	14
10	Mattheüs en de vraag naar onfeilbaarheid	3 min	16
11	Hoe overschrijffouten worden doorgegeven	3 min	17
12	De herbouw en het kleine tempelfundament	3 min	18
13	Samaritaanse tegenstand legt de bouw stil	2 min	20
14	Haggaï roept op om Gods huis te bouwen	3 min	22

15	De profeten en de voltooiing van de tempel	3 min	23
16	Zacharia in het Nieuwe Testament	2 min	24
17	Acht nachtelijke visioenen	4 min	25
18	De kroning van Jozua als uitgebeelde profetie	3 min	27
19	De vastendagen rond Jeruzalems ondergang	3 min	28
20	Gods antwoord op de vraag over het vasten	2 min	30
21	Het auteurschap van de laatste hoofdstukken	8 min	31
22	Twee godsspraken in hoofdstuk 9 tot en met 14	3 min	35
23	Van Alexander de Grote tot de Romeinen	3 min	37
24	Christus, Jeruzalem en het gemeentetijdperk	4 min	39
25	Waarom God vreemde beelden gebruikt	2 min	41
	Om verder te lezen		42

1

Waarom Zacharia een moeilijk boek is

We beginnen met de bestudering van een van de moeilijkere boeken van de hele Bijbel. Ik zou misschien twee andere boeken in de categorie moeilijker dan Zacharia plaatsen. Het allermoeilijkste is volgens mij het boek Openbaring. Daar zouden bijna alle uitleggers het over eens zijn. Zelfs degenen die er vrij zeker van zijn dat ze weten waar het over gaat, zouden het ermee eens zijn dat het zo ongeveer het moeilijkste boek van de Bijbel is.

Overigens ken ik wel een paar voorgangers die zeggen dat het helemaal niet moeilijk is. Je neemt het gewoon zoals het er staat, en dan is het zo eenvoudig als het maar kan. Dat zijn mannen die heel weinig van het boek weten. Ze hebben alleen geleerd wat hun leraren hun verteld hebben en zijn nauwelijks met andere gezichtspunten in aanraking gekomen. Maar iedereen die de verschillende mogelijkheden echt serieus heeft bestudeerd, weet dat het boek Openbaring heel veel van je vraagt, maar je ook heel veel oplevert.

Het op één na moeilijkste boek van de Bijbel, na Openbaring, zou volgens mij het boek Ezechiël zijn. Ezechiël is om een aantal redenen heel moeilijk. Ik zal nu niet op al die redenen ingaan, maar het bevat veel vreemde visioenen en veel vreemde gelijkenissen die de profeet uitbeeldt. Er wordt buitengewoon veel herhaald. Sommige hoofdstukken worden in hun geheel herhaald. Er zijn bepaalde uitdrukkingen die in één hoofdstuk tientallen keren worden herhaald. Veel herhaling dus, en toch heel interessant. Ezechiël bevat veel interessants en enkele bijzonder mooie passages, maar het is, net als het boek Openbaring, heel moeilijk.

2

Mijn ervaring met het onderwijzen van Zacharia

Het boek Zacharia zou heel goed het moeilijkste boek kunnen zijn als het even lang was als die andere boeken. Het is korter, en daardoor stelt het je voor wat minder moeilijkheden. De eerste keer dat ik lesgaf over Zacharia, was ik al vele jaren in de bediening. Ik gaf al Bijbelonderwijs en had al meerdere keren verschillende Bijbelboeken behandeld voordat ik voor het eerst Zacharia behandelde. Dat kwam doordat ik bij het lezen besefte dat ik er wel wat informatie uit kon halen, maar het leek me gewoon onmogelijk om er vers voor vers onderwijs over te geven.

Toen werd ik, volgens mij was het in 1983, voor het eerst uitgenodigd om les te geven aan de School of Biblical Studies van Jeugd met een Opdracht, op het grote eiland van Hawaï. Ze vroegen me om Zacharia te behandelen. Ik dacht: 'Nou, dat is mooi. De eerste keer dat ik op deze school lesgeef, terwijl ik voor het eerst een indruk bij hen achterlaat, moet ik een boek behandelen waarover ik nog nooit les heb gegeven en dat ik het moeilijkste boek van het Oude Testament vind, op Ezechiël na.'

Ik zag er behoorlijk tegenop. Daarom zorgde ik ervoor dat ik het boek Zacharia ter voorbereiding nog grondiger bestudeerde, want ik wilde wel een goede indruk op hen maken. Kennelijk is dat gelukt. Daarna hebben ze me nog heel, heel vaak teruggevraagd om les te geven. Maar datzelfde jaar was ook het eerste jaar dat ik de Great Commission School in Oregon leidde. Ik moest het dat jaar dus ook aan mijn eigen studenten onderwijzen. Zo heb ik in minder dan negen maanden het boek Zacharia twee keer behandeld, terwijl ik er daarvoor nog nooit les over had gegeven.

Ik merkte dat het de tweede keer wat gemakkelijker ging. Vervolgens heb ik het zestien jaar lang elk jaar op mijn school behandeld. Ik heb er ook bij andere gelegenheden les over gegeven aan de School of Biblical Studies. Dus ik heb Zacharia nu waarschijnlijk twintig keer behandeld. Ik kan wel zeggen dat wat aanvankelijk zo afschrikwekkend en moeilijk te begrijpen was, dat nu veel minder is. Zo zal het met ieder boek gaan. Als je het twintig keer zorgvuldig doorleest, zul je het de twintigste keer veel beter begrijpen dan de derde, vierde of vijfde keer.

Ik zou zeggen dat het waarschijnlijk behoorlijk verwaand zou zijn om te beweren dat ik het boek Zacharia zo goed begrijp als ik zou moeten. Dat doe ik waarschijnlijk niet. Maar ik begrijp wel veel meer dan vroeger. Ik kan er nu echt een samenhangende betekenis in zien die mijzelf bevredigt. Ik hoop dat ik hetzelfde voor jou kan doen, want ik vermoed dat als je Zacharia al eens hebt gelezen, jij het ook moeilijk hebt gevonden.

Ik denk dat je het na onze lezingen minder moeilijk zult vinden. Er zullen nog steeds dingen zijn die niet zo eenvoudig zijn, maar het zal voor jou een wereld van verschil maken. Zoals ik al zei: hoe vaker ik het doorneem, hoe vaker ik er les over geef, hoe meer jaren er verstrijken tussen de ene keer dat ik het behandel en de andere, hoe meer dingen ik begrijp. Het is echt een boek geworden waar ik graag les over geef. Aanvankelijk zag ik er erg tegen op om dit boek te behandelen; nu kijk ik er met plezier naar uit.

Enkele van de mooiste hoofdstukken, verzen en passages staan in het boek Zacharia. Er wordt in het Nieuwe Testament zelfs heel veel gebruik van gemaakt. Hoewel het een boek van maar veertien hoofdstukken is, waarvan sommige heel kort, kun je het boek Zacharia heel gemakkelijk in één keer uitlezen. Toch wordt het meer dan vijftig keer in het Nieuwe Testament geciteerd. De schrijvers van het Nieuwe Testament hebben dus uit een betrekkelijk kort boek heel veel inzicht gehaald en er vrij sterk op gesteund.

3

De naam en identiteit van Zacharia

Overigens geloof ik dat het boek Openbaring een geïnspireerd boek was. Ik denk niet dat de Heilige Geest op Zacharia steunde. Maar ik moet wel zeggen dat er ook in het boek Openbaring veel van Zacharia doorklinkt. Je zult er zelfs in het eerste hoofdstuk al iets van zien. Maar eerst willen we het boek inleiden en een paar dingen doen om iets van het raadselachtige ervan weg te nemen. We zullen eerst spreken over de schrijver zelf, wiens naam in het eerste vers wordt genoemd. Hij noemt zichzelf Zacharia, de zoon van Berechja, de zoon van Iddo.

Zacharia betekent ‘Jahweh herinnert Zich’. Als je de naam Jahweh niet kent: die is hetzelfde als Jehovah. Het is alleen een andere uitspraak van de Hebreeuwse medeklinkers. Als je meer vertrouwd bent met de naam Jehovah: Jehovah en Jahweh zijn twee verschillende uitspraken, verschillende manieren om dezelfde Hebreeuwse medeklinkers van klinkers te voorzien. Die worden soms het tetragrammaton genoemd. Deze naam bestaat uit vier letters, en het zijn allemaal medeklinkers. Ze zijn nogal onuitspreekbaar tenzij je er een paar klinkers aan toevoegt, wat de Joden ook deden. Jahweh, of Jehovah, is dus de heilige Naam, de verbondsnaam van God.

Veel van de heilige mannen, en zelfs niet zo heilige mannen, in de Bijbel hebben Jahweh of Jehovah als onderdeel van hun naam. Niet alleen zat Jahweh in allerlei verschillende namen, maar er waren ook heel wat mensen die deze specifieke naam hadden: Zacharia. Er zijn meer dan dertig personen in de Bijbel die Zacharia heten, ook in het Nieuwe Testament, waar de vader van Johannes de Doper die naam heeft.

Misschien heb je in Lukas 1 gelezen dat zijn naam Zacharias was. Maar Zacharias is alleen de Griekse vorm van het Hebreeuwse Zacharia. Omdat het Nieuwe Testament in het Grieks is geschreven, worden de namen vaak in Griekse letters weergegeven. De vader van Johannes de Doper heette ook Zacharia, maar hij is niet deze Zacharia. Er zijn zoveel Zacharia’s in de Bijbel dat je ze gemakkelijk met elkaar zou kunnen verwarren.

4

De terugkeer uit Babylon onder Zerubbabel

Deze is Zacharia, de zoon van Berechja, en Berechja was de zoon van Iddo. Iddo was een zeer invloedrijke priester die met de ballingen naar Jeruzalem terugkeerde onder leiding van Zerubbabel. Dit boek speelt in de tijd na de ballingschap, dat wil zeggen na de Babylonische ballingschap. Nadat de Joden zeventig jaar in Babylon hadden doorgebracht, kregen ze de gelegenheid om terug te keren naar Jeruzalem. De stad was verwoest, tot de grond toe afgebrand. De tempel was volledig afgebroken. Hij bestond niet meer en had het grootste deel van de zeventig jaar dat ze in Babylon waren, in puin gelegen.

Kores, de Perzische koning, veroverde Babylon. Hij was een zeer welwillende heerser tegenover de volken die door de Babyloniërs waren overwonnen en in ballingschap waren weggevoerd. Kores vaardigde in 539 voor Christus een bevel uit. Daarmee mochten alle mensen die door Nebukadnezar waren overwonnen, als ze dat wilden, naar huis terugkeren. Ze mochten hun gemeenschappen weer opbouwen in hun eigen land, waar ze vandaan waren gekomen. Dat gold ook voor de Joden. Babylon had veel volken overwonnen, en dit bevel van Kores stond mensen van ieder volk toe om terug te keren. Maar wat voor de christen en voor de Bijbel vooral van belang is, is dat de Joden mochten terugkeren en hun tempel herbouwen.

Zerubbabel was de aangestelde landvoogd. Hij was een rechtstreekse afstammeling van David, maar zelf was hij geen koning. Hij was alleen een landvoogd die was aangesteld om na de ballingschap leiding te geven aan de nieuwe Joodse gemeenschap in Jeruzalem. Hij leidde vijftigduizend Joden uit de Babylonische ballingschap terug naar Jeruzalem. Zij bouwden de gemeenschap weer op, en Zacharia was een van de profeten die onder hen profeteerden. Zijn grootvader Iddo was een van de voornaamste priesters die met Zerubbabel vanuit Babylon naar Jeruzalem terugreisden. Zerubbabel leefde nog toen Zacharia schreef, hoewel Zacharia tot de derde generatie behoort.

Zacharia betekent ‘Jahweh herinnert Zich’. Het kan voor Israël hebben geleken alsof Jahweh hen vergeten was toen ze in Babylon waren. Er werden meer dan één of twee generaties in Babylon geboren, en een groot aantal mensen stierf daar in de zeventig jaar dat ze er waren. Maar ze waren niet vergeten. God had hun door de profeet Jeremia verteld dat ze zeventig jaar in Babylon zouden doorbrengen, en dat deden ze ook. Aan het einde van die tijd deed God wat Hij had gezegd dat Hij zou doen, en liet Hij hen terugkeren. Dus de naam van Zacharia, ‘Jahweh herinnert Zich’, kan zelfs van betekenis zijn geweest. Het kan zijn dat zijn vader Berechja hem die naam had gegeven omdat Berechja vrijwel zeker ook een van de ballingen was die terugkeerden, samen met zijn eigen vader Iddo.

5

Zacharia in Ezra en Nehemia

Zacharia wordt ook genoemd in het boek Ezra en in Nehemia, omdat Ezra en Nehemia ook vertellen over de ballingen die uit Babylon terugkeren. Deze profeet wordt daar genoemd, evenals zijn tijdgenoot Haggaï, van wie het boek ook in onze Bijbel staat. Op die plaatsen, in Ezra en Nehemia, wordt Zacharia de zoon van Iddo genoemd. Hij is in werkelijkheid de kleinzoon van Iddo. Hij is de zoon van Berechja, die zelf de zoon van Iddo was. Maar 'zoon van' kan eenvoudig 'afstammeling van' betekenen. Jezus wordt de Zoon van Abraham en de Zoon van David genoemd. Er liggen in werkelijkheid achtentwintig generaties tussen David en Jezus, en toch wordt Hij de Zoon van David genoemd. Dus dat een man de zoon werd genoemd van de man die eigenlijk zijn grootvader was, was geen ongebruikelijke manier van spreken.

Maar in Ezra hoofdstuk 5, vers 1, staat:

> De profeten Haggaï, de profeet, en Zacharia, de zoon van Iddo, profeteerden onder de Joden die in Juda en in Jeruzalem waren; in de Naam van de God van Israël profeteerden zij tegen hen.
>
> EZRA 5:1

Hier zien we dus hoe Zacharia in het boek Ezra verweven is met het verhaal van de ballingen die uit Babylon terugkeerden. Hij wordt opnieuw genoemd in Ezra hoofdstuk 6, vers 14. Daar staat:

> En de oudsten van de Joden bouwden en maakten goede vorderingen onder de profetie van Haggaï, de profeet, en Zacharia, de zoon van Iddo. Ze bouwden en voltooiden het overeenkomstig het bevel van de God van Israël en overeenkomstig het bevel van Kores en Darius en Arthahsasta, de koning van Perzië.
>
> EZRA 6:14

Dat gaat over de tempel. Het doel van de bediening van Haggaï en die van Zacharia was om de teruggekeerde ballingen aan te moedigen de tempel te voltooien. Ze waren tijdgenoten; Haggaï was waarschijnlijk iets ouder. We zullen zo meteen meer over die achtergrond bespreken. Nu willen we ons richten op de persoon Zacharia.

Hij wordt ook genoemd in Nehemia 12:16, waar hij opnieuw Zacharia, de zoon van Iddo, wordt genoemd. Maar nauwkeuriger gezegd vertelt hij ons dat hij de kleinzoon van Iddo was, en dat is prima.

6

De gedode Zacharia in Jezus' woorden

Er is een lastige passage in het Nieuwe Testament waarin Zacharia, de zoon van Berechja, wordt genoemd. Die is voor christenen altijd een struikelblok geweest. Wanneer mensen op zoek gaan naar tegenstrijdigheden of fouten in de Bijbel, komen ze vaak uit bij Mattheüs 23. Daar wordt deze profeet genoemd, en het lijkt erop dat er ten onrechte naar hem wordt verwezen. Het probleem is dat Jezus hier aan het woord is, waardoor het lijkt alsof Jezus de fout maakt.

In Mattheüs 23, vers 35, zei Jezus tegen de Farizeeën:

> opdat over u al het rechtvaardige bloed zal komen dat vergoten is op de aarde, vanaf het bloed van de rechtvaardige Abel tot het bloed van Zacharia, de zoon van Berechja, die u gedood hebt tussen de tempel en het altaar.
>
> MATTHEÜS 23:35

Nu noemt Hij Zacharia, de zoon van Berechja. Dat is duidelijk onze profeet, die dit boek heeft geschreven. Met die naam wordt hij aangeduid. Maar Jezus zei dat de Joden hem tussen de tempel en het altaar hadden gedood. Dat is om een paar redenen problematisch, zo niet om meer dan een paar.

Eén reden is dat we nergens anders in de Bijbel een verslag hebben van hoe deze profeet, Zacharia, de zoon van Berechja, is gestorven. We zouden kunnen zeggen: 'Nou, Jezus had geen enkele verwijzing in de Bijbel nodig om dat te weten. Jezus was God. Jezus wist deze dingen, en dus weten we van Jezus hoe hij is gestorven.' Dat zou kunnen. Het is heel goed mogelijk dat Jezus wist hoe deze profeet was gestorven, hoewel het niet in de Schrift staat opgetekend. Misschien wist Hij het door openbaring.

Maar zoals Jezus het zegt, verwacht Hij dat Zijn toehoorders bekend zijn met wat Hij zegt:

al die profeten van Abel tot Zacharia, de zoon van Berechja, die jullie hebben vermoord.

Je zou denken dat de Joden misschien zouden zeggen: 'Maar wij hebben helemaal geen Zacharia, de zoon van Berechja, gedood. Daar weten we niets van.' Maar als Jezus zou zeggen: 'Nou, dat heb Ik zojuist door openbaring ontvangen. Zo is hij gestorven, door jullie toedoen' — dat is een mogelijkheid. Het lijkt nogal vergezocht. Het komt niet erg natuurlijk over.

7

Haggaï en Zacharia werden goed ontvangen

Wat het ook onwaarschijnlijk maakt, is dat Zacharia en zijn metgezel Haggaï zo ongeveer de enige profeten in het Oude Testament waren die door de Joden goed werden ontvangen. De meeste profeten werden door hun landgenoten vervolgd, genegeerd of gedood. Dat kwam zo vaak voor dat Jezus eens sarcastisch zei in Lukas 13:

'Het is onmogelijk dat een profeet buiten Jeruzalem omkomt.'

De spreker citeert hier de Engelse formulering, die letterlijk 'Het is onmogelijk' luidt. De HSV geeft dit in Lukas 13:33 weer als 'Het gaat immers niet aan'. Zijn opmerkingen over overdrijving hebben betrekking op die Engelse formulering.

Dat is niet helemaal waar. Sommige profeten zijn wel buiten Jeruzalem omgekomen, maar Hij maakt een schampere opmerking over hoe je er vrijwel op kunt rekenen dat de Joden hun profeten doden. Als God Zijn boodschappers naar Zijn volk stuurt, zal Zijn volk Zijn boodschappers doden. Daarom zei Jezus:

> Intussen moet Ik heden en morgen en de dag daarna reizen. Het gaat immers niet aan dat een profeet omkomt buiten Jeruzalem.
>
> LUKAS 13:33

Een beetje overdreven, maar het punt is dat het grotendeels waar was dat de Joden hun profeten verwierpen en vaak doodden.

Maar Haggaï en Zacharia naar alle waarschijnlijkheid niet. We lezen niet hoe deze beide mannen zijn gestorven, maar we lezen wel dat hun bediening goed werd ontvangen. Veel profeten stierven door toedoen van de Joden omdat ze onheil en rampspoed profeteerden, en dat wilden de mensen niet horen. Dus doodden ze hun profeten. Ze doodden de boodschapper omdat de boodschap hun niet aanstond.

Maar Zacharia en Haggaï profeteerden heel positieve dingen. Soms wezen ze het volk wel terecht, maar het volk reageerde goed op die terechtwijzingen. Dat is een ommekeer, want na de Babylonische ballingschap hadden de Joden hun les enigszins geleerd. Vóór de ballingschap hadden ze alle profeten gedood of de profeten verworpen, maar nu waren ze door zeventig jaar ballingschap getuchtigd. Nu konden ze luisteren.

Dit was immers het trouwe overblijfsel dat uit de ballingschap was teruggekeerd. Dit was niet het Joodse volk in het algemeen. Dit waren de trouwe mensen die waren teruggekeerd omdat hun hart ertoe was bewogen de Heere te volgen en de tempel te herbouwen. De minder trouwe Joden bleven in Babylon. Daarom is het hoogst onwaarschijnlijk dat juist dit trouwe overblijfsel van Joden, dat zo ontvankelijk en gehoorzaam was tegenover de profeten en niet scherp door hen werd terechtgewezen, deze profeet op de een of andere manier zo zou doden, op welke manier dan ook.

8

Zacharia, de zoon van Jojada

We zitten dus met dit probleem. Jezus zegt dat de Joden Zacharia, de zoon van Berechja, tussen de tempel en het altaar hebben gedood. We hebben daar in het Oude Testament geen verslag van, en het lijkt onwaarschijnlijk. Er is nog een probleem, want er was een andere Zacharia die de Joden wel tussen de tempel en het altaar hebben gedood. Het klinkt alsof Jezus die Zacharia met deze Zacharia verwart.

Overigens was deze Zacharia een priester. Zijn grootvader was de priester Iddo. Er is een andere Zacharia wiens vader een priester was: Zacharia, de zoon van Jojada. Hij was een priester op wie de Geest van God kwam. Dit is kort vóór de ballingschap. De Geest van God kwam op hem, en hij, Zacharia, de zoon van Jojada, profeteerde inderdaad terechtwijzingen over Jeruzalem en onheil en rampspoed. Hij werd tussen de tempel en het altaar gedood, precies zoals Jezus zei dat het was gebeurd. Dat verhaal vinden we in 2 Kronieken 24, vers 20 en 21. 2 Kronieken 24, vers 20 en 21.

Nu, toen Jezus sprak over al het bloed van alle profeten, van Abel tot Zacharia, lijkt het erop dat Zacharia, de zoon van Jojada, de laatste martelaar was die door de Joden werd gedood, in elk geval in de tijd van het Oude Testament. Abel was immers de eerste martelaar. De Joden hebben hun oudtestamentische boeken anders gerangschikt dan wij. 2 Kronieken is een van de allerlaatste boeken. In de Joodse volgorde komt het zelfs na Psalmen enzovoort. Dus als Jezus doelde op Zacharia, de zoon van Jojada, dan is dat als het ware de laatste martelaar over wie in het Oude Testament wordt verteld, in de volgorde waarin 2 Kronieken als laatste komt in de Joodse Bijbel. Jezus zou dan dus zeggen:

‘Van de eerste martelaar, Abel, tot de laatste martelaar in jullie Bijbel, Zacharia, die jullie voor de tempel en het altaar hebben vermoord.’ En Hij zou doelen op Zacharia, de zoon van Jojada.

Dit is waarom het problematisch is. Jezus lijkt te doelen op Zacharia, de zoon van Jojada, maar Hij noemt hem de zoon van Berechja. Critici van de Bijbel wijzen hier vaak op als iets kwalijks, waaruit zou blijken dat de Bijbel niet werkelijk geïnspireerd

is. Om te beginnen zijn er manieren om dit te verdedigen. Sommige daarvan lijken mij onnodig, maar het valt te verdedigen.

9

Een mogelijke toevoeging door een kopiist

Eén suggestie is bijvoorbeeld dat er in de Bijbel meer dan dertig mannen waren die Zacharia heetten. Het is dus niet onmogelijk dat twee van hen op een vergelijkbare manier zijn gestorven, vooral als ze allebei profeten waren. En profeten stierven vaak door de handen van de Joden. Het is niet onmogelijk dat Zacharia, de zoon van Berechja, de schrijver die we nu behandelen, op een vergelijkbare manier is gestorven als Zacharia, de zoon van Jojada. Jezus is dan eenvoudig de enige Die ons dat vertelt. Dat is niet onmogelijk. Ik zie het niet als een noodzakelijke oplossing.

Een andere mogelijkheid is dat Jezus niet ‘de zoon van Berechja’ zei, maar alleen:

‘Van Abel tot Zacharia, die jullie tussen de tempel en het altaar hebben gedood.’

En dat Jezus de zoon van Jojada bedoelde. Maar een kopiist die het boek Mattheüs overschreef en de zaken hoopte te verduidelijken, voegde, terwijl hij zich zelf vergiste, de naam van de vader van de bekendere Zacharia in:

‘zoon van Berechja’. De auteur van het boek is natuurlijk de beroemdste oudtestamentische Zacharia van al die velen, omdat hij een Bijbelboek heeft geschreven. Dus een kopiist die Mattheüs overschreef en een exemplaar had waarin eenvoudig ‘Van Abel tot Zacharia’ stond, wilde in zijn overijver de zaken verduidelijken en voegde ‘zoon van Berechja’ in. Want hij herinnerde zich dat deze profeet Zacharia, de zoon van Berechja, heette.

De kopiisten zijn niet geïnspireerd, en de Bijbel is tot ons gekomen met enkele overschrijffouten erin. Gelukkig niet al te veel. In de meeste gevallen niet genoeg om een probleem te vormen. Maar dit zou daar mogelijk een geval van kunnen zijn. We weten het niet. Het valt niet te bewijzen dat het zo is, of dat het niet zo is. Maar dat het

zo is, ligt zeker niet ver buiten het bereik van wat mogelijk is. Het zou dus kunnen dat Jezus eenvoudig 'Van Abel tot Zacharia' zei en dat een kopiist die het boek Mattheüs overschreef die woorden heeft toegevoegd.

Wat voor die specifieke theorie pleit: als je naar de parallelle passage in Lukas hoofdstuk 11 kijkt, vinden we daar dezelfde uitspraak van Jezus. In vers 51 van Lukas 11 doet Jezus dezelfde voorspelling en zegt Hij dit:

> van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharia, die omgebracht is tussen het altaar en het huis van God. Ja, Ik zeg u, het zal afgeëist worden van dit geslacht.
>
> LUKAS 11:51

Hier in Lukas wordt nergens gesproken over de zoon van Berechja. Dat bewijst niet echt dat een bepaalde theorie waar is. Maar het zou passen bij de theorie dat iemand die Mattheüs overschreef de woorden zoon van Berechja heeft ingevoegd, terwijl Jezus die niet werkelijk heeft uitgesproken. Lukas bewaart de werkelijke woorden van Jezus zoals Hij ze uitsprak, en die zijn volkomen juist. Maar Jezus doelt in dit geval op Zacharia, de zoon van Jojada, uit 2 Kronieken hoofdstuk 24.

Dit is een vrij eenvoudige oplossing, en ik denk dat het waarschijnlijk de juiste is. Daarom zou ik willen opperen dat Jezus waarschijnlijk niet 'zoon van Berechja' zei. Als Hij dat wel deed, klinkt het alsof Hij een fout heeft gemaakt. Natuurlijk bestaat de mogelijkheid dat Hij het zei en geen fout maakte. Maar om te zeggen dat Hij het zei en geen fout maakte, zouden we een argument moeten aanvoeren dat afhangt van ons volledige vertrouwen dat Jezus geen fout kan maken. Want het zou hoe dan ook een fout lijken. Het zou alle kenmerken van een fout hebben. Maar dan zou eenvoudig onze overtuiging dat Christus geen fout kon maken ons ertoe brengen te zeggen: 'Nou, Hij heeft geen fout gemaakt. Het moet echt zo zijn gebeurd.' Dat zouden we kunnen doen. Dat is geen onmogelijkheid, maar het is niet nodig.

10

Mattheüs en de vraag naar onfeilbaarheid

Het is realistischer om te veronderstellen dat Mattheüs of een kopiist van Mattheüs de fout heeft gemaakt. Ik noemde zojuist Mattheüs. Dat was niet een van de theorieën die ik had voorgesteld. Het is niet onmogelijk dat Mattheüs de fout heeft gemaakt. Mattheüs herinnerde zich dan dat Jezus Zacharia zei, maar herinnerde zich niet precies dat Jezus niet Zacharia, de zoon van Berechja, had gezegd. Misschien was 'de zoon van Berechja' in het hoofd van Mattheüs blijven hangen en heeft hij dat erbij gezet. Dit specifieke argument is minder aanvaardbaar voor mensen die een bepaalde opvatting over woordelijke inspiratie hebben. Volgens de meest evangelische opvatting waarmee ik ben opgegroeid, was Mattheüs zelf namelijk niet in staat een fout te maken. We moeten dus zeggen dat Mattheüs de fout niet heeft gemaakt, maar dat een kopiist na de tijd van Mattheüs bij het overschrijven van zijn boek een fout heeft ingevoegd. Dat is een volkomen geloofwaardige veronderstelling, en daarmee zouden zowel Jezus als Mattheüs van een fout worden vrijgepleit. We zouden niet hoeven aan te nemen dat deze Zacharia op een hoogst onwaarschijnlijke manier is gestorven, precies zoals een andere Zacharia. Ik kies dus voor de theorie van een overschrijffout.

Overigens ben ik niet van mening dat Mattheüs geen fout kon maken. Hij heeft nooit beweerd dat hij dat niet kon. De opvatting over woordelijke inspiratie waarmee ik ben opgegroeid, is een opvatting die de Bijbel niet over zichzelf leert. Het is een evangelische traditie, die net zo goed op traditie berust als de katholieke traditie dat Maria altijd maagd is gebleven. Katholieken hebben zo veel eerbied voor Maria dat ze dingen over haar gaan verzinnen die niet in de Schrift staan. Protestanten hebben zo veel eerbied voor de Schrift, zoals we die ook behoren te hebben, dat we in de verleiding komen er dingen over te verzinnen die de Bijbel niet over zichzelf zegt.

Mattheüs heeft nooit beweerd dat hij onder inspiratie schreef. Hij beweerde dat hij opschreef wat waar was en wat hij zich herinnerde. Hij is een apostel. Hij had Jezus gehoord. Maar hij was niet noodzakelijkerwijs een onfeilbaar mens, en dat beweert hij ook niet te zijn. Hij beweert alleen dat hij de waarheid vertelt, en iemand die de waarheid vertelt, kan op een klein punt een fout in de details maken. Daarom zou het

mij minder dwarszitten dan sommige anderen om te zeggen dat Mattheüs wel een fout heeft gemaakt. Maar dat is niet nodig. Zo ver hoeven we niet te gaan. Het is heel redelijk om te veronderstellen dat een kopiist de fout heeft gemaakt.

11

Hoe overschrijffouten worden doorgegeven

Helaas hebben we geen exemplaren van Mattheüs die van vóór die fout dateren. Zodra een kopiist die fout heeft gemaakt, staat die in zijn exemplaar. Latere kopiisten nemen die over uit zijn exemplaar, en zo blijft die erin staan. Alle handschriften die we van Mattheüs hebben, bevatten die uitspraak. Als het een fout is, dan staat die fout in alle exemplaren van Mattheüs die bewaard zijn gebleven.

Je mag er zeker een andere opvatting op nahouden: dat Jezus het heeft gezegd zoals het in Mattheüs staat opgetekend, en dat Lukas dat eenvoudig heeft weggelaten. Maar ik denk dat het waarschijnlijker is dat Jezus het heeft gezegd zoals Lukas het weergeeft. Dat levert op geen enkele manier een probleem op. En dan neem ik aan dat iemand die Mattheüs overschreef een fout heeft gemaakt. Dat is een eenvoudige, redelijke veronderstelling, die voor zover ik kan beoordelen de minste moeilijkheden oplevert.

Met andere woorden, als Jezus inderdaad heeft gezegd dat Zacharia, de zoon van Berechja, tussen de tempel en het altaar door de handen van de Joden is gestorven, dan hebben we informatie over hem die we niet uit het boek Zacharia hebben. We zouden dat toevoegen aan onze biografische schets van deze man: dat hij in de tempel door de handen van zijn eigen volksgenoten is gestorven. Maar zoals ik al zei, leken zijn leven en loopbaan niet gekenmerkt te worden door het kwaad maken van de Joden of door enige tegenstand van de Joden. Ze leken juist heel graag te willen doen wat hij zei, en dat deden ze ook. Daarna had hij niets negatiefs meer te zeggen waardoor hij bij hen in de problemen zou komen. Het idee dat hij als martelaar is gestorven, is dus minder waarschijnlijk dan de alternatieven.

Ik hoop dat je begrijpt hoe dat werkt met tekstcorruptie: een kopiist kan een fout maken, en die fout wordt vervolgens in stand gehouden door latere kopiisten die het foutieve exemplaar overschrijven. Dit is gebeurd. Daar bestaat geen twijfel over. In sommige gevallen in de Schrift kan worden aangetoond dat dit is gebeurd. Het precieze aantal gevallen is niet bekend en zou worden betwist. Een geval als dit zou worden betwist. Sommige mensen zouden zeggen: 'Nee, het is geen overschrijffout. Jezus heeft het gezegd, en het was waar.' Nou, goed. Daar zou ik niet tot het uiterste voor gaan. Daar zou ik geen oorlog over voeren. Maar ik zou alleen zeggen dat het naar mijn mening redelijker is om te veronderstellen dat dit een fout van een kopiist was.

12

De herbouw en het kleine tempelfundament

Ik heb iets gezegd over de historische achtergrond. Het ging om de ballingen die uit Babylon waren teruggekeerd, omdat Kores Babylon had veroverd en hen in 538 voor Christus had vrijgelaten. Het waren de 50.000 Joden onder leiding van Zerubbabel, die de landvoogd was, en Jozua, die de hogepriester was. Uiteraard moet je hem niet verwarren met andere mensen in de Bijbel die Jozua heten, vooral niet met de man uit het boek Jozua. Het boek Jozua speelt eeuwen en eeuwen eerder. Natuurlijk was de naam van Jezus Jozua. We moeten deze Jozua ook niet met Hem verwarren, hoewel er in het boek Zacharia een moment komt waarop deze hogepriester Jozua een type van Jezus wordt. Ik neem aan dat je weet dat de naam van Jezus in het Hebreeuws Jozua was. Jezus is gewoon de Griekse vorm van die naam.

Maar er was in die tijd een hogepriester die Jozua heette en een gouverneur die Zerubbabel heette. Zij waren de twee leiders van het volk die niet alleen het volk uit Babylon hadden teruggeleid, maar het ook leidden bij de herbouw van de tempel. Ze keerden in 538 voor Christus uit Babylon terug, en ze raakten ontmoedigd. Twee jaar later, in 536 voor Christus, lukte het hun om het fundament te leggen. Ezra hoofdstuk 3 beschrijft dit. Dus nadat ze daar twee jaar waren geweest, was het fundament van de tempel gelegd, maar verder niets. Wat we onder meer in Ezra lezen, is dat het fundament veel minder indrukwekkend was dan het fundament van Salomo's tempel, die daar zeventig jaar eerder had gestaan. Er staat zelfs dat de oudere Joden die vóór de

ballingschap al leefden, die Salomo's tempel daadwerkelijk hadden gezien, die naar Babylon waren gegaan en nu waren teruggekeerd, huilden toen ze de tempel zagen. Blijkbaar omdat ze ontmoedigd waren.

Salomo had een megabudget om een megakerk te bouwen. Zijn tempel was qua bouwkunst als een van de zeven wereldwonderen van de oudheid. Salomo's tempel was schitterend. Hij had een onbeperkt budget. De Bijbel zegt dat ze in Jeruzalem in Salomo's tijd niet eens bijhielden hoeveel zilver ze hadden. Goud was er bij de ton. De tempel die Salomo had, was aan geen enkele budgetbeperking gebonden.

Maar deze tempel werd gebouwd door een kleine groep Joden die uit de ballingschap terugkeerden, met een beetje hulp van Kores. Hij stelde hun wat overheidsgeld ter beschikking om te helpen bij de herbouw van de tempel. Ze hadden een veel kleiner budget dan Salomo, en ze bouwden een veel kleinere tempel. Zelfs toen het fundament werd gelegd, was al duidelijk dat dit een tempel zou worden die ver bij die van Salomo achterbleef. Degenen die zich Salomo's tempel konden herinneren, waren verdrietig en huilden.

Ook in Zacharia verwijst hij naar degenen die dit kleine begin verachtten:

> Want wie veracht de dag van de kleine dingen, terwijl die zeven blij zijn als zij het tinnen gewicht zien in de hand van Zerubbabel? Die zeven zijn de ogen van de HEERE, die over heel de aarde trekken.
>
> ZACHARIA 4:10

Wat hij bedoelt, is dat sommige Joden minachtend op deze tempel neerkeken omdat het een klein begin was. Dit fundament was iets kleins vergeleken met dat van Salomo, en ze waren geneigd de moed te verliezen.

13

Samaritaanse tegenstand legt de bouw stil

Daardoor raakten ze ontmoedigd, maar ook doordat de Samaritanen hen vervolgden. Die waren daar gedurende de hele ballingschap gebleven en verwelkomden de Joden die naar het gebied terugkeerden niet. Zerubbabel en Ezra, en later Nehemia, ondervonden tegenstand van de plaatselijke bevolking, die de Samaritanen werden genoemd, toen zij na de ballingschap de Joden in Jeruzalem leidden.

Dit is een van de redenen waarom de Samaritanen en de Joden in de dagen van Jezus zo vijandig tegenover elkaar stonden. In deze tijd, vijfhonderd jaar vóór Christus, waren de Samaritanen er fel op tegen dat de Joden hun natie opnieuw vestigden,

Jeruzalem bouwden en de tempel bouwden. Ze vielen hen lastig en schreven zelfs brieven. De Samaritanen schreven zelfs brieven aan de Perzische koningen, waarin ze zeiden:

> Laat het de koning bekend zijn dat de Joden die van u zijn weggetrokken, bij ons in Jeruzalem zijn gekomen en die opstandige en slechte stad weer aan het opbouwen zijn. Zij voltooien de muren en herstellen de fundamenten. Laat het de koning nu bekend zijn dat, wanneer deze stad herbouwd is en zijn muren voltooid zijn, men geen belasting, heffingen of tol meer zal opbrengen, en dit zal zeker nadelig zijn voor de inkomsten van de koningen. Welnu, omdat het zout van het paleis ons zout is, en het ons niet past om lijdelijk toe te zien bij de schande van de koning, daarom hebben wij dit bericht gezonden, om het de koning te laten weten, zodat men het kan opzoeken in het boek met de kronieken van uw vaderen. Dan zult u het vinden in het boek met de kronieken en te weten komen dat deze stad een opstandige stad is, die nadelig geweest is voor koningen en gewesten, en dat er van oudsher oproer in ontketend werd. Daarom is deze stad verwoest. Wij geven de koning te kennen dat, als deze stad zal worden herbouwd en zijn muren voltooid, u daardoor geen deel meer zult hebben aan deze zijde van de Eufraat.
>
> EZRA 4:12-16

En ze kregen het voor elkaar dat het project werd stilgelegd.

Dus de Joden hadden met deze tegenstand te maken, zelfs van de Perzische overheid en van de plaatselijke Samaritanen. De tempel die ze bouwden was zo klein, en ze hadden een beperkt budget. Ze gaven het gewoon op. Ze gooiden hun handen in de lucht en zeiden: ‘Waarom zouden we nog moeite doen?’

14

Haggaï roept op om Gods huis te bouwen

Bovendien hadden ze zelf financiële problemen. De opbrengsten van hun akkers, van hun gewassen, waren laag. De profeet Haggaï, die een tijdgenoot van Zacharia was, beschreef hun situatie als volgt:

> U zaait veel maar brengt weinig binnen. U eet maar niet tot verzadiging. U drinkt maar wordt niet dronken. U kleedt u, maar wordt niet warm. De dagloner ontvangt zijn loon in een doorboorde buidel.
>
> HAGGAÏ 1:6

Hij zei:

En het geld dat jullie hebben, stoppen jullie in zakken waar gaten in zitten, als het ware. Je krijgt geld, maar het glipt door je vingers. Je weet niet eens waar het gebleven is. Je zit gewoon altijd krap bij kas.

Toch gaf Haggaï in hoofdstuk 1 van Haggaï aan dat ze die financiële problemen hadden omdat ze God niet op de eerste plaats stelden. Ze hadden de bouw van de tempel vanwege deze ontmoedigende dingen inderdaad opgegeven.

Haggaï verscheen een paar maanden vóór Zacharia en profeteerde voordat Zacharia dat deed, maar bleef profeteren terwijl Zacharia er was. Haggaï zei:

> Is het voor u wel de tijd om in uw fraai overdekte huizen te wonen, terwijl dit huis verwoest ligt?
>
> HAGGAÏ 1:4

Met andere woorden, jullie bouwen je eigen huizen, richten je eigen nestje in en maken voor jezelf een comfortabele plek om te wonen. Maar Gods project ligt daar stof te vergaren. Zijn huis lag in puin.

Dit is het soort terechtwijzing dat Haggaï het volk gaf. Ze luisterden naar hem, en ook naar Zacharia. Haggaï en Zacharia moedigden het volk aan om het project weer op te pakken. Dat had na het leggen van het fundament in 536 voor Christus eigenlijk zestien jaar stilgelegen. Ze hadden het zestien jaar lang laten liggen. Pas daarna, in het jaar 520 voor Christus, verschenen deze twee profeten en begonnen ze te profeteren.

Ze begonnen te profeteren en zeiden: 'Jullie moeten hier weer aan het werk gaan. God is niet tevreden. Jullie hebben misoogsten omdat God jullie gewassen te gronde richt. Hij laat jullie geen succes hebben.' Dus nadat het project zestien jaar had stilgelegen, werd het hervat dankzij de aansporingen van zowel Zacharia als Haggaï.

De profetieën van Zacharia gaan daar allemaal over, tenminste in het eerste deel van het boek: hen aanmoedigen bij het project. Maar hij zegt niet alleen maar: 'Vooruit, zet hem op, hoera, hoera, hoera.' In wezen geeft hij hun enige openbaring over wat God onder hen doet, wat Hij gaat doen. Het blikt eigenlijk vooruit naar het messiaanse tijdperk en bevat ook enkele dingen over de Messias. Maar in elk geval zijn de eerste zes hoofdstukken visioenen die Zacharia had. Hun boodschap is om Zerubbabel, Jozua en de andere ballingen aan te moedigen de tempel af te maken.

15

De profeten en de voltooiing van de tempel

Haggaï was op 29 augustus 520 voor Christus begonnen te profeteren. Haggaï predikte maar vier maanden. Maar terwijl hij predikte, begon Zacharia in november te prediken, twee maanden nadat Haggaï met zijn bediening was begonnen. Dus volgens Zacharia 1:1 begon Zacharia in november 520 voor Christus te prediken. Hij predikte minstens twee jaar. Hij predikte nog zo'n twee jaar nadat Haggaï ermee was opgehouden. En we weten niet hoelang daarna nog, want de laatste dateringen die we in Zacharia hebben, zijn van twee jaar na het begin van zijn bediening.

Maar de latere hoofdstukken, de laatste zes hoofdstukken van Zacharia, lijken uit een latere periode te stammen. Er staan geen dateringen in en we weten niet precies uit welke periode ze stammen, maar ze lijken van later te zijn. Zacharia kan dus een bediening hebben gehad die nog jarenlang doorging, maar niet zijn hele bediening is

opgetekend. Zelfs Jesaja, toch een behoorlijk dik boek, vertegenwoordigt immers vijftig jaar bediening. Alles bij elkaar is er dus maar ongeveer anderhalve bladzijde per jaar prediking opgetekend. Het is duidelijk dat deze profeten veel meer hebben gepredikt dan er is opgetekend. Wat is opgetekend, is opgetekend om de redenen waarom God dat wilde. We weten dus niet precies hoelang Zacharia heeft geprofeteerd. Hij heeft beslist langer geprofeteerd dan Haggaï, en misschien wel veel langer, voor zover wij weten.

We zien dat het volk voor de verandering eens naar zijn profeten luisterde, naar deze twee profeten. Ze voltooiden de bouw van de tempel in maart van het jaar 515 voor Christus. Dat vertelt Ezra 6:15 ons. Ze waren in maart 515 klaar, dus ze kregen het in iets minder dan zes jaar af, zoiets.

Dat is eigenlijk waar Zacharia en Haggaï hun bekendheid aan danken. Zij waren de succesvolle profeten. Zij waren de profeten die het volk vertelden wat God wilde dat het deed, en het volk deed het ook echt. Anders dan bij Jesaja, Jeremia, Ezechiël, de meeste andere profeten, Elia en Elisa. Naar maar heel weinig van deze profeten werd ooit geluisterd en hun woorden werden maar zelden ter harte genomen, maar bij deze profeten gebeurde dat wel. Niet noodzakelijk omdat dit betere profeten waren — ik weet zeker dat ze dat niet waren — maar omdat het volk er na de ballingschap beter voor stond. Ze waren getuchtigd en vernederd, en waren veel minder bereid om meteen weer zo'n tuchtiging te ondergaan als ze in de voorafgaande zeventig jaar net hadden meegemaakt.

16

Zacharia in het Nieuwe Testament

We hebben dus voor de verandering een tamelijk opgewekt profetisch boek. Niet zoveel terechtwijzing, niet zoveel ongehoorzaamheid van het volk of vervolging van de profeet. Zoals ik eerder al zei, wordt in het Nieuwe Testament heel vaak op dit boek gezinspeeld. Men kan het er niet echt over eens worden hoe vaak precies, want een toespeling in het Nieuwe Testament kan ook alleen maar een toespeling lijken. Maar het boek is heel sterk vertegenwoordigd in het Nieuwe Testament. Er zijn zo'n

vierenvijftig verschillende passages, of verschillende verzen, in Zacharia die in het Nieuwe Testament worden aangehaald of waarop wordt gezinspeeld, en sommige daarvan meer dan eens.

Er wordt in het Nieuwe Testament ongeveer zevenenzestig keer een passage uit Zacharia aangehaald of daarop gezinspeeld. Dat is natuurlijk gemiddeld ongeveer drie keer per boek van het Nieuwe Testament. Ze zijn in werkelijkheid niet zo gelijkmatig verdeeld, maar toch, als je zevenenzestig aanhalingen over het hele Nieuwe Testament zou verspreiden, kom je gemiddeld op bijna drie keer per boek uit.

Je ziet dus dat Zacharia, hoewel hij een korte en late profeet is, aanzienlijk heeft bijgedragen aan onze kennis van Christus en het christendom. Wanneer de schrijvers van het Nieuwe Testament het Oude Testament aanhaalden, deden ze dat meestal om te laten zien dat dit sprak over wat Jezus heeft gedaan. Zacharia spreekt dus inderdaad over Jezus, en de schrijvers van het Nieuwe Testament zagen dat heel duidelijk en heel vaak.

17

Acht nachtelijke visioenen

Laat me je kort iets vertellen over de inhoud van het boek voordat we aan het eigenlijke eerste hoofdstuk beginnen. We zouden het boek op een vrij natuurlijke manier in vier heel ongelijke delen kunnen verdelen, op grond van hun stijl of het soort materiaal. De eerste zes hoofdstukken — dat wil zeggen, tot halverwege hoofdstuk 6, tot en met hoofdstuk 6, vers 8, dus de hoofdstukken 1 tot en met 5 en de eerste helft van 6 — gaan over visioenen, mogelijk dromen, die Zacharia had.

Ik zeg: mogelijk dromen. Ze vonden 's nachts plaats. Het is niet helemaal duidelijk of hij ze als dromen had, of dat hij toevallig 's nachts wakker was en visioenen zag. Een droom en een visioen lijken heel sterk op elkaar. Het belangrijkste verschil is, voor zover ik kan nagaan, dat iemand een visioen heeft wanneer hij wakker is en een droom wanneer hij slaapt. Verder lijken hun kenmerken heel sterk op elkaar. Dat kun je bijvoorbeeld opmaken uit Jozefs uitleg van zijn dromen en van de dromen van de

farao, of uit Daniëls uitleg van de dromen van Nebukadnezar of van zijn eigen dromen. Ze lijken op visioenen. In feite lijkt er geen verschil te zijn tussen een droom en een visioen, behalve of de man wakker is wanneer hij het ziet of niet.

Er is een moment in hoofdstuk 4, midden in dit gedeelte — en dit gebeurt allemaal in één nacht — maar in hoofdstuk 4, vers 1 staat:

> De Engel Die met mij sprak, kwam terug en wekte mij, zoals iemand die uit zijn slaap gewekt wordt.
>
> ZACHARIA 4:1

Sommigen denken dat dit zou betekenen dat hij droomde, dat hij sliep. Maar aan de andere kant zegt hij niet: 'Hij maakte me wakker uit mijn slaap.' Hij zegt:

'Hij maakte me wakker zoals je iemand uit zijn slaap zou wekken.' Dat zou erop kunnen wijzen dat hij zegt: 'Ik sliep niet, maar ik verkeerde in een soort trance, of in iets wat niet helemaal op natuurlijke slaap leek. Maar op dat moment werd ik daaruit gewekt, alsof iemand me uit mijn slaap had gewekt.' Dus ik denk dat we waarschijnlijk moeten begrijpen dat deze visioenen die hij had geen dromen waren. Ze vonden wel 's nachts plaats, en hij verkeerde in een bepaalde toestand die op slaap leek, waaruit hij gewekt kon worden. Maar hij legde zich er niet op vast dat hij sliep. Misschien wist hij het zelf niet eens zeker. Dat zou ik kunnen begrijpen, gezien de aard van de situatie.

Hij had al deze visioenen in één nacht. Afhankelijk van hoe je ze telt, hebben sommige mensen gedacht dat het wel tien visioenen zijn. Zoveel zie ik er niet in. Ik zie er twee in hoofdstuk 1. Ik zie er één in hoofdstuk 2. Dat maakt drie. Hoofdstuk 3 heeft er nog één, en dat zouden er vier zijn. Hoofdstuk 4 heeft er nog één. Dat zouden er vijf zijn. De vliegende boekrol in hoofdstuk 5 zou het zesde zijn. In hetzelfde hoofdstuk is er een vrouw in een mand. Dat zou een zevende zijn. Dan heb je vier wagens in hoofdstuk 6. Dat is een achtste.

Dus ik zou deze tellen als acht. Sommige mensen hebben ze in tien onderverdeeld. Ik denk dat de reden daarvoor is dat er in een paar gevallen, naast het visioen, een godsspraak wordt gegeven die verband houdt met het visioen. Hij ziet iets, hij beschrijft wat hij ziet, en dan wordt deze profetie gegeven in de vorm van een

godsspraak in verzen. Misschien noemen sommige mensen die afzonderlijke visioenen. In dat geval zou je er wel tien van kunnen maken. Maar ik zou geneigd zijn te zeggen dat er acht visioenen waren in één nacht.

Dus hij heeft die nacht naar alle waarschijnlijkheid niet veel echt geslapen. Sterker nog, als je dromen had met dit soort inhoud, zou je je kunnen afvragen of je de avond ervoor iets had gegeten wat je in de toekomst liever zou vermijden. Dit waren heel eigenaardige, verontrustende, vreemde dromen. Niet verontrustend in de zin dat ze eng waren. Ze waren eigenlijk behoorlijk positief van aard, maar vreemd, vergelijkbaar met het soort beelden in Openbaring of het soort beelden in Daniël.

18

De kroning van Jozua als uitgebeelde profetie

Dus we hebben deze acht visioenen, laten we zeggen, in de eerste vijf en een half hoofdstuk. Dat is het eerste soort materiaal dat we tegenkomen. Het tweede soort is een uitgebeelde gelijkenis. We zien er veel van in Ezechiël. Ezechiël beeldt veel van zijn profetieën uit als een soort gelijkenis die als toneel wordt opgevoerd. We hebben er minstens één in dit boek, in hoofdstuk 6, vers 9 tot en met 15. Dit is er een waarin de profeet de opdracht krijgt een gouden kroon te nemen en die op het hoofd van Jozua, de hogepriester, te zetten.

Een kroon wordt gewoonlijk gedragen door een koning. In Israël kon de priester geen koning zijn, omdat de koning uit het geslacht van David moest komen, uit de stam Juda. De priester moest uit het geslacht van Aäron komen, uit de stam Levi. Dus de koning en de priester konden nooit dezelfde persoon zijn. Ze moesten uit verschillende stammen komen. Maar de kroning van Jozua, de hogepriester, met een koningskroon wordt gevolgd door een godsspraak over Jezus. De duidelijke betekenis is dat Jezus zowel Koning als Priester zal zijn. Anders dan welke koning uit het Oude Testament of welke priester uit het Oude Testament ook, die niet beide ambten kon bekleden, zou Jezus als enige beide ambten van Koning en Priester bekleden.

We zullen daar meer over spreken wanneer we eraan toe zijn. Maar dit werd uitgebeeld als een gelijkenis door een kroon, een koningskroon, op het hoofd van de priester te zetten. Deze profetie werd er vervolgens bij gegeven. Dus dat is het tweede soort materiaal, een uitgebeelde profetie.

Jesaja, Jeremia, Hosea en Ezechiël hebben allemaal profetieën uitgebeeld. Je herinnert je misschien dat Jesaja drie jaar lang naakt moest rondlopen om uit te beelden hoe de Egyptenaren naakt in gevangenschap naar Assyrië zouden gaan. Volgens mij was het de Assyrische gevangenschap van Egypte die daar werd voorspeld. Jeremia beeldde een of twee profetieën uit. Hij verborg een gordel bij de rivier, en die verrotte, en hij moest erover profeteren. Hij legde een juk op zijn nek om slavernij uit te beelden en zei dat Israël onder het juk van Babel zou komen. Dus de profeten moesten soms ook toneelspelers zijn.

Ezechiël had er een heleboel. We zullen die van hem niet eens bespreken. Hij had er meer dan wie ook. Maar Zacharia heeft in elk geval deze ene. Ik zeg in elk geval één, omdat er nog een zou kunnen zijn in hoofdstuk 11. Maar het is helemaal niet duidelijk of die in hoofdstuk 11 een uitgebeelde gelijkenis is. Dit is die waarin hij een herder speelt. Hij heeft twee staven. Hij breekt ze op verschillende momenten, elk met zijn eigen betekenis. Dit zou je als een uitgebeelde gelijkenis kunnen zien.

Ik ga het echter iets anders bekijken. Ik denk dat dit eerder iets is wat in een visioen of een droom gebeurde. Ik denk dat het uitbeelden ervan te veel medewerking van andere partijen vereist om daadwerkelijk te zijn uitgebeeld. Ik denk dat het waarschijnlijk in een visioen gebeurde, maar dat is niet zo belangrijk. Het belangrijkste is natuurlijk wat het betekent.

19

De vastendagen rond Jeruzalems ondergang

Maar we hebben dus de acht visioenen, en we hebben een uitgebeelde gelijkenis. Daarmee zijn we tot en met hoofdstuk 6 gekomen. Hoofdstuk 7 en 8 bevatten nu vier godsspraken, vier profetieën, en die gaan allemaal over hetzelfde. Aan het begin van hoofdstuk 7 zijn er enkele ballingen die nog in Babylon woonden en die niet waren

teruggekeerd om in Jeruzalem te wonen. Maar ze kwamen naar Jeruzalem om geschenken te brengen van de Joden die niet waren teruggekeerd. Van de Joden die in Babylon bleven, werd verwacht dat ze geld terugstuurden om het tempelproject en Jeruzalem te ondersteunen. Deze mannen kwamen dat geld brengen. Daarnaast hadden ze enkele vragen, en ze gingen naar de priesters en de profeten. Zacharia was zowel priester als profeet, dus hij is zeker bij dit overleg aanwezig.

Ze vroegen:

> zeiden zij tegen de priesters die in het huis van de HEERE van de legermachten waren, en tegen de profeten: Moet ik in de vijfde maand blijven treuren en mij blijven afzonderen, zoals ik dit nu al zoveel jaren gedaan heb?
>
> ZACHARIA 7:3

Dat is dus tijdens de ballingschap. Ze hadden eigenlijk vier keer per jaar gevast. Ze vastten één keer in de vierde maand van het jaar, één keer in de vijfde maand, één keer in de zevende maand en één keer in de tiende maand. Elk van die datums was als het ware de gedenkdag van een ramp die verband hield met de val van Jeruzalem.

De stad was belegerd als gevolg van de moord op de door de Babyloniërs aangestelde gouverneur van Jeruzalem, die Gedalia heette. Gedalia was door de Babyloniërs aangesteld om over Jeruzalem te regeren nadat hij de laatste koning in gevangenschap had weggevoerd, Jechonia, en zelfs Zedekia. Gedalia was nu dus de gouverneur van Jeruzalem die de Babyloniërs daar met het bestuur hadden belast. Een paar heel slechte mannen doodden Gedalia. En daardoor kwam de toorn van Nebukadnezar over de stad, zodat hij die verwoestte en de tempel en alles in brand stak.

De moord op Gedalia vond plaats in de zevende maand van het jaar waarin dat gebeurde. Daarom vastten de Joden op een bepaalde dag om dit te herdenken, want het was het begin van het einde voor Jeruzalem. In de tiende maand van hetzelfde jaar begon de belegering van Jeruzalem. Nadat Gedalia was gedood, stuurde Babylon troepen naar Jeruzalem en belegerde de stad. Het was een belegering waarvan

Jeruzalem nooit herstelde. De stad werd niet onmiddellijk verwoest. De belegering duurde een tijd. Maar de belegering begon dus in de tiende maand. Daarom hadden ze in de tiende maand een datum waarop ze vastten om daarover te rouwen.

Toen, zes maanden nadat de belegering was begonnen, in de vierde maand, sloeg Babylon een bres in de muren van Jeruzalem. Zodra de muren doorbroken waren, stroomden de Babyloniërs als een vloed naar binnen. Dat was eigenlijk het einde van de stad. Dus in de vierde maand werden de muren van de stad doorbroken, en de volgende maand werd de tempel platgebrand. De vierde en vijfde maand waren de maanden waarin de muren van de stad werden doorbroken en de tempel werd platgebrand.

20

Gods antwoord op de vraag over het vasten

Deze vier maanden, de zevende maand, de tiende maand, de vierde en de vijfde van het volgende jaar, waren allemaal grote rampen die de Joden meemaakten. Het was zoals 11 september voor ons. We hebben geen feestdag om dat te herdenken, maar sinds die tijd is 11 september in de meeste jaren herdacht. Als wij net als de Joden waren, zouden we op die dag vasten en rouwen, omdat die voor ons land een dag van een smadelijke nederlaag vertegenwoordigt.

De Joden hadden dus zeventig jaar lang in Babylon die vier keer per jaar gevast. Nu was de belegering voorbij. Jeruzalem werd herbouwd en opnieuw bevolkt. De tempel werd ook weer herbouwd. De vraag was: ‘Moeten we nog steeds over deze dingen rouwen? De dingen waarover we rouwen, zijn tenslotte niet meer aan de orde. De tempel is terug. Waarom zouden we rouwen om het afbranden van de tempel? Misschien moeten we dat wel doen, omdat het nog steeds een grote ramp was. Maar misschien hoeven we dat nu niet meer te doen, nu hij er weer staat.’

Dus de Joden in Babylon zeiden: ‘Moeten we nog steeds op die vier dagen op deze manier vasten?’ Ze kwamen naar de priesters en de profeten in Jeruzalem om hun te vragen: ‘Wat wil God dat we met deze vastendagen doen?’ Dat is de vraag. Het

antwoord komt van Zacharia in vier korte godsspraken, en die beslaan hoofdstuk 7 en 8.

In wezen geven deze godsspraken elk een iets ander deel van het antwoord. De voornaamste vraag die God stelt, is:

Waarom waren jullie eigenlijk aan het vasten? Ik heb jullie niet gezegd dat jullie dat moesten doen. Jullie vasten alleen maar omdat jullie medelijden met jezelf hebben. Dit was een rechtvaardig oordeel dat Ik over jullie bracht, en daar zitten jullie om te treuren. Waarom zou Ik willen dat jullie daarom treuren? Wat jullie is overkomen, was terecht. Zet je er nu overheen en stop met de dingen die dit hebben veroorzaakt.

Tegen het einde van hoofdstuk 8 zegt hij dat God alles ten goede zal keren. De vastendagen worden weer dagen van feestmalen en viering. Eigenlijk geloof ik dat het laatste deel van hoofdstuk 8 vooruitkijkt naar het messiaanse tijdperk. Hoofdstuk 7 en 8 staan dus in de context van deze vraag die gesteld wordt, en het antwoord dat Zacharia in vier delen geeft.

21

Het auteurschap van de laatste hoofdstukken

Dat is het derde soort materiaal. We hebben de acht visioenen en de uitgebeelde gelijkenis, die de eerste zes hoofdstukken beslaan. We hebben deze vier godsspraken die in hoofdstuk 7 en 8 worden gegeven als antwoord op deze vraag over het vasten. Wanneer we aan het einde van hoofdstuk 8 komen, komen we bij een belangrijke scheidslijn in Zacharia. Er is nog één gedeelte, en dat is een heel ander gedeelte dan het voorgaande. Hoofdstuk 9 tot en met 14 verschillen zo sterk van de eerste acht hoofdstukken dat het niet ongebruikelijk is dat geleerden zich afvragen of ze wel door dezelfde man zijn geschreven. Want de laatste zes hoofdstukken, hoofdstuk 9 tot en met 14, bevatten de naam Zacharia niet. In de eerdere hoofdstukken noemt hij zijn naam als degene die profeteert. Zijn naam komt vrij vaak voor in de eerste acht hoofdstukken, omdat hij zegt dat hij degene was die deze profetieën gaf. Hoofdstuk 9 tot en met 14 verwijzen nergens naar Zacharia. Wie ze ook geschreven heeft, hij beweert niet Zacharia te zijn.

Er zijn nog wat andere verschillen, want het eerste gedeelte gaat grotendeels over de herbouw van de tempel. Het tweede gedeelte, hoofdstuk 9 tot en met 14, bevat geen woord over de bouw van de tempel. Het lijkt erop dat het laatste gedeelte werd geschreven of geprofeteerd nadat de tempel herbouwd was, en dat er geen noodzaak meer was om daarover te spreken. Maar het spreekt over andere dingen die daarna komen. Dus ook de inhoud is heel anders.

Nog iets, naast het feit dat Zacharia in deze laatste hoofdstukken niet bij name wordt genoemd, is dat deze laatste hoofdstukken geen dateringen hebben, terwijl alle eerdere hoofdstukken wel dateringen hadden. ‘Op deze dag van deze maand van dit jaar kwamen deze mannen’, en: ‘Ik had dit visioen op deze dag van deze maand van dit jaar.’ De eerste acht hoofdstukken staan dus vol gedateerde profetieën. De laatste zes hoofdstukken hebben geen enkele datering. Er is geen aanwijzing wanneer ze geprofeteerd zijn.

Daarom zou het niet oneerbiedig of respectloos tegenover de Schriften zijn als iemand het standpunt innam dat de laatste zes hoofdstukken niet door Zacharia geschreven zijn. Ze beweren niet dat ze door hem geschreven zijn. Ze beweren ook niet dat ze noodzakelijkerwijs ergens rond zijn levenstijd geschreven zijn. Maar het boek is natuurlijk als één boek aan ons overgeleverd. En dat wijst erop dat hij het hele boek geschreven heeft, met inbegrip van die hoofdstukken. Naar mijn mening heeft hij inderdaad het hele boek geschreven.

De geleerden zoeken altijd naar manieren om boeken van de Bijbel over meerdere auteurs te verdelen, enzovoort, en ik weet niet zeker waarom. Ik heb weleens vermoed dat het komt doordat ze willen promoveren. Om te promoveren moet je een proefschrift schrijven over iets waar niemand eerder aan gedacht heeft, of waar niemand eerder over geschreven heeft. Het moet zo langzamerhand wel moeilijk worden om iets te bedenken waar niet al een of andere promovendus over geschreven heeft.

Maar als het om theologie en Bijbelwetenschap gaat, als iemand een oudtestamenticus is en een onderwerp voor een proefschrift probeert te bedenken, denkt hij: ‘Nou, ik kan niet schrijven over iets waar iemand anders al over geschreven heeft. Ik weet het, ik ga zeggen dat Jesaja drie auteurs heeft. Ik weet het, ik ga zeggen dat de Pentateuch

vier met elkaar verweven tradities bevat. Ik weet het, ik ga zeggen dat Zacharia twee auteurs heeft.' Vervolgens kunnen ze daar argumenten voor aanvoeren, maar dat maakt het nog niet waar. Volgens mij is dit soms wat geleerden drijft: gewoon het verlangen om iets te bedenken en zich te onderscheiden door een inzicht dat niemand eerder heeft gehad.

Op een gegeven moment zegt iemand: 'Het lijkt erop dat die laatste zes hoofdstukken van Zacharia misschien door iemand anders zijn geschreven.' Dat is een verdedigbare stelling, aangezien ze niet beweren door hem geschreven te zijn. Ze hebben niet de dateringen die ze in zijn tijd zouden plaatsen, en de inhoud is volkomen anders. Het lijkt erop dat de situatie anders is. De eerste acht hoofdstukken spelen zich af terwijl de tempel herbouwd wordt. De laatste blijkbaar niet. Die stelling is dus niet, om het zo te zeggen, heiligschennend, maar ik vind haar gewoon onnodig.

Het feit is dat, hoewel deze verschillen tussen deze twee grote gedeelten van Zacharia bestaan, de woordenschat en de schrijfstijl van begin tot eind hetzelfde zijn. Het vertoont de kenmerken van het werk van één auteur. Natuurlijk is het vanuit de oudheid alleen als één werk overgeleverd. Er is nooit een versie van het Oude Testament overgeleverd waarin dit als twee afzonderlijke boeken was overgeschreven, die vervolgens door iemand tot één boek zijn samengevoegd. Het zou zo ontstaan kunnen zijn, maar er is geen reden om dat te geloven. Volgens mij is het gewoon logisch om het te nemen zoals het is.

Als er een andere profeet was die hoofdstuk 9 tot en met 14 heeft geschreven, zullen we dat nooit weten, en er is geen reden voor ons om ons daar druk over te maken. Het Nieuwe Testament citeerde zo uitvoerig uit deze laatste zes hoofdstukken, omdat we juist daarin, meer dan in de eerste acht, het getuigenis over Christus en over nieuwtestamentische zaken hebben dat de schrijvers van het Nieuwe Testament uit die hoofdstukken aanhalen. Het is duidelijk dat de schrijvers van het Nieuwe Testament ze in elk geval als geïnspireerd aanvaardden, als het werk van een geïnspireerde profeet. Ze zeiden niet altijd welke profeet ze bedoelden die deze dingen gezegd had, maar Zacharia is een even goede veronderstelling als welke andere ook, vooral omdat ze aan zijn boek zijn toegevoegd.

Ik denk dat ze waarschijnlijk zijn werk zijn. Zoals ik al zei, zijn de stijl en de woordenschat van beide gedeelten in wezen hetzelfde. Dat is belangrijk, omdat profeten vaak een heel kenmerkende woordenschat hebben, die van elkaar verschilt. Volgens mij wijzen de aanwijzingen erop dat Zacharia ook het laatste gedeelte heeft geschreven. Maar blijkbaar schreef hij het nadat zijn eerste opdracht was volbracht. Nadat de tempel voltooid was, was er geen reden meer om daarover te spreken.

De reden om in het eerste gedeelte data te vermelden, kan heel goed eenvoudig zijn geweest dat hij wilde aangeven op welke datum de profetie werd uitgesproken. Zo kon die worden vergeleken met de data van de werkzaamheden aan de tempel. Daarmee kon hij laten zien dat hij op dit moment profeteerde, voordat zij dat deden, enzovoort. Een profetie dateren is nuttig wanneer je heel duidelijk wilt maken dat de profetie vóór de gebeurtenis werd uitgesproken. Maar de gebeurtenissen van hoofdstuk 9 tot en met 14 liggen zo ver na Zacharia's eigen tijd, dat het niet nodig zou zijn ze te dateren om te bewijzen dat hij ze van tevoren had opgeschreven. Als het boek Zacharia één boek was, wist iedereen dat hij ze had geschreven. En de vervulling ervan ligt zo ver na zijn leven, dat dit eigenlijk geen punt van discussie zou zijn. Niemand zou redelijkerwijs kunnen zeggen: ‘Deze zijn na de gebeurtenis geschreven.’ Hij zou dus geen data hoeven te vermelden. Hij zou daar niet hetzelfde doel mee hebben.

Er zijn verklaringen voor waarom dezelfde schrijver dit tweede gedeelte geschreven kan hebben, met deze verschillen ten opzichte van het eerste. Het belangrijkste is dat je beseft dat je na hoofdstuk 8 bij een ander gedeelte komt, dat aanzienlijk verschilt. Naar mijn mening is het interessanter en belangrijker vanwege de vele verwijzingen naar Christus en de nieuwtestamentische werkelijkheden.

22

Twee godsspraken in hoofdstuk 9 tot en met 14

Ik wil erop wijzen dat dit laatste gedeelte, hoofdstuk 9 tot en met 14, zelf weer in twee gelijke delen uiteenvalt. Hoofdstuk 9, 10 en 11 vormen het ene gedeelte, en hoofdstuk 12, 13 en 14 het andere. Dus 9 tot en met 11 en 12 tot en met 14 zijn afzonderlijke Godsspraken. Dat weten we omdat ze allebei met dezelfde zinsnede beginnen. Hoofdstuk 9, vers 1, waarmee het eerste van deze gedeelten begint, zegt:

> Een last, het woord van de HEERE in het land Chadrach. Damascus zal zijn rustplaats zijn, want de HEERE heeft oog voor mensen, net als voor al de stammen van Israël,
>
> ZACHARIA 9:1

Het woord ‘burden’ wordt in verschillende vertalingen soms anders vertaald. Sommige zeggen:

De boodschap van de Heer, of iets dergelijks. Maar ‘burden’, ‘last’, is een goede vertaling:

‘De last van het woord van de Heere.’

De spreker vergelijkt hier de Engelse formulering ‘the burden of the word of the Lord’. De HSV geeft deze verbinding anders weer: ‘Een last, het woord van de HEERE’ of ‘De last, het woord van de HEERE’.

Dit is een heel ongebruikelijke zinsnede. ‘De last van de Heere’ komt elders in het Woord van de Heere voor, maar ‘de last van het woord van de Heere’ komt verder slechts op twee plaatsen in de Bijbel voor. Een daarvan is Zacharia 12:1, waarmee het andere gedeelte begint. Vers 12:1 begint met:

> De last, het woord van de HEERE over Israël. De HEERE spreekt, Die de hemel uitspant, de aarde grondvest en de geest van de mens in zijn binnenste vormt.
>
> ZACHARIA 12:1

Dezelfde zinsnede. De enige andere plaats in de Bijbel waar je die vindt, is het openingsvers van Maleachi, die ook een profeet van na de ballingschap is. Maleachi 1:1 zegt:

> Een last, het woord van de HEERE tot Israël, door de dienst van Maleachi.
>
> MALEACHI 1:1

Verwijzing gecontroleerd: zowel de spreker als het bovenstaande citaat verwijzen naar Maleachi 1:1. Er is hier geen verschil in hoofdstuk of vers.

Dit zijn de enige drie plaatsen in de Bijbel die deze vreemde uitdrukking gebruiken: ‘De last van het woord van de Heere.’

Hoofdstuk 9 van Zacharia en hoofdstuk 12 beginnen allebei met die zinsnede, alsof ze een nieuwe last of Godsspraak of profetie inleiden. Dat doen ze inderdaad, want ik geloof dat hoofdstuk 9 tot en met 11 ons een doorlopende profetie geven en ons daadwerkelijk tot de tijd van Christus brengen. En zelfs, in het laatste vers van hoofdstuk 11, tot de verwoesting van Jeruzalem of het overgeven van de Joden aan de Romeinen nadat zij Christus hebben gekruisigd. Dat is wat ik geloof.

23

Van Alexander de Grote tot de Romeinen

Ik geloof dat hoofdstuk 9 begint in de tijd van Alexander de Grote, wanneer hij het voormalige Perzische Rijk verovert. Het Perzische Rijk was het wereldrijk dat in Zacharia's dagen bestond. Maar dat rijk viel na een paar honderd jaar, en bijna zo lang na Zacharia's tijd, in handen van Alexander de Grote. Het Griekse Rijk kwam ervoor in de plaats. Ik geloof dat hoofdstuk 9 voorbij de tijd van Zacharia kijkt, naar de tijd van Alexander de Grote, waarop de Makkabese oorlogen volgden. Die staan niet in onze Schriften opgetekend, maar ze vormden een uiterst belangrijke periode in de geschiedenis van Israël. Het Chanoekafeest dat ze nog steeds vieren, is een viering van de Makkabese overwinningen. Daar zullen we later meer over zeggen.

Maar na de Makkabese oorlogen voert de profetie ons naar de tijd van Christus en naar Zijn verwerping voor dertig zilverstukken, in hoofdstuk 11. Helemaal aan het einde van hoofdstuk 11 zegt God:

> Ik roeide binnen één maand drie herders uit, omdat Mijn ziel hen niet langer kon verdragen, en ook had hun ziel een afkeer van Mij. Toen zei Ik: Ik zal u niet meer weiden. Laat sterven wat sterft, laat uitgeroeid worden wat dreigt uitgeroeid te worden en laten zij die overblijven elkaars vlees verslinden. Daarop nam Ik Mijn stok LIEFLIJKHEID en brak hem stuk, om zo Mijn verbond te verbreken dat Ik met al die volken gesloten had. Op die dag werd het verbroken en zo hebben de ellendigen onder de schapen, die Mij verwachtten, erkend dat het een woord van de HEERE was. Want Ik had tegen hen gezegd: Als het goed is in uw ogen, geef Mij Mijn loon; zo niet, laat het na. Toen hebben zij Mijn loon afgewogen: dertig zilverstukken. Maar de HEERE zei tegen Mij: Werp dat de pottenbakker toe — een mooie prijs waarop Ik door hen geschat ben! Daarop nam Ik de dertig zilverstukken en wierp ze in het huis van de HEERE de pottenbakker toe. Toen brak Ik Mijn tweede stok, SAMENBINDING, stuk, om zo de broederschap te verbreken tussen Juda en Israël. De HEERE zei tegen mij: Neem u nogmaals de uitrusting van een dwaze herder. Want zie, Ik zal een herder in het land doen opstaan: naar wat dreigt uitgeroeid te worden, zal hij niet omzien, de jonge dieren zal hij niet gaan zoeken, wat gebroken is, zal hij niet genezen, wat nog overeind staat, zal hij niet verzorgen, maar hij zal het vlees van de vette dieren eten en hun hoeven zal hij afrukken.
>
> ZACHARIA 11:8-16

Ik denk dat Hij naar de Romeinen verwijst. Omdat de Joden Christus verwierpen en ze zeiden:

> Maar zij schreeuwden: Weg met Hem, weg met Hem, kruisig Hem! Pilatus zei tegen hen: Moet ik uw Koning kruisigen? De overpriesters antwoordden: Wij hebben geen koning dan de keizer.
>
> JOHANNES 19:15

zei God:

Jullie willen de keizer als koning. Hij zal geen al te goede herder zijn. Hij zal de macht grijpen en jullie onderwerpen.

Dus die last van het woord van de Heere, hoofdstuk 9 tot en met 11, loopt van de tijd van Alexander, van de val van het Perzische Rijk, tot de tijd waarin de Romeinen Jeruzalem veroveren. Dat is wat ik geloof.

24

Christus, Jeruzalem en het gemeentetijdperk

Als je bij hoofdstuk 12 tot en met 14 komt, geloof ik dat het verhaal daar wordt opgepakt en min of meer parallel loopt aan de andere drie hoofdstukken. Het wordt iets later opgepakt. Volgens mij wordt het, als ik me niet vergis, opgepakt in de tijd van de Makkabeeën. Ook Christus wordt genoemd, in hoofdstuk 13, waar we de bekende uitspraak vinden:

> Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder en tegen de Man Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE van de legermachten. Sla die Herder en de schapen zullen overal verspreid worden. Maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.
>
> ZACHARIA 13:7

Jezus zei tegen Zijn discipelen op de avond waarop Hij werd verraden:

> Toen zei Jezus tegen hen: U zult in deze nacht allen aanstoot aan Mij nemen, want er is geschreven: Ik zal de Herder slaan en de schapen van de kudde zullen uiteengedreven worden.
>
> MATTHEÜS 26:31

Hoofdstuk 13 gaat dus duidelijk over de kruisiging van Christus.

Vervolgens begint hoofdstuk 14, naar mijn bescheiden mening, met de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus. Daar eindigde hoofdstuk 11. Hoofdstuk 14, het laatste hoofdstuk van Zacharia, begint met de verwoesting van Jeruzalem. Dit is echt een minderheidsstandpunt, maar ik zal met een beroep op de Schrift bewijzen dat ik gelijk heb. Ik geloof dat de rest van hoofdstuk 14, na de beschrijving van de verwoesting van Jeruzalem, over het tijdperk van de gemeente gaat waarin we nu leven. Het tijdperk dat volgt op de verwoesting van Jeruzalem en doorloopt tot in onze eigen tijd.

Waarom zou ik zoiets zeggen, vooral omdat het nogal afwijkt van wat de meeste mensen denken? Omdat de schrijvers van het Nieuwe Testament mij daartoe dwingen. Daar gaat het om. Wanneer ik het Oude Testament probeer te begrijpen, wil ik erachter komen hoe Paulus het begreep, hoe Jezus het begreep, hoe Petrus het citeert, hoe de apostelen het begrepen. En dat geeft ons inzicht. Zoals ik al zei, citeren de schrijvers van het Nieuwe Testament heel vaak uit dit gedeelte van Zacharia, of zinspelen ze erop. Weet je waar ze telkens naar verwijzen wanneer ze dat doen? Naar datgene waar ik het over heb.

De populairdere opvatting is, zoals je misschien weet, dat vooral hoofdstuk 12 tot en met 14, de laatste drie hoofdstukken, over Armageddon en de grote verdrukking gaan, de wederkomst van Christus en het duizendjarig rijk. Dat is duidelijk een heel andere opvatting dan de opvatting die ik zojuist naar voren bracht. Binnen de populaire eschatologische opvatting behoren hoofdstuk 12 tot en met 14 tot de favoriete gedeelten van aanhangers van de bedelingenleer wanneer ze over de eindtijd spreken. Daar, in hoofdstuk 14 bijvoorbeeld, ontlenen ze het idee aan dat Jezus Zijn voet op de Olijfberg zal zetten en die in tweeën zal splijten. Bijna iedereen heeft wel gehoord dat

Jezus bij Zijn terugkeer Zijn voet op de Olijfberg zal zetten en dat de Olijfberg in tweeën splijt. Dat komt uit Zacharia 14. Het komt voort uit een ernstig misverstand over Zacharia 14, en ik denk dat dit heel duidelijk aangetoond kan worden wanneer we eraan toekomen.

Maar waar het om gaat, is dat ik deze hoofdstukken anders zie dan gebruikelijk is, en dat zal ik enigszins moeten verantwoorden. Ik wil nooit een ongebruikelijke opvatting innemen en je daar dan mee laten zitten, met de woorden: 'Geloof me gewoon, vertrouw me daar gewoon in.' Ik wil niet dat je mij vertrouwt. Ik wil dat je het uitzoekt, dat je de Schriften onderzoekt om te zien of deze dingen zo zijn. Dat zullen we samen doen, en je kunt het daarna ook zelf doen.

25

Waarom God vreemde beelden gebruikt

Bij deze inleiding wil ik nog één ding duidelijk maken, en dat zullen we opnieuw zeggen wanneer we hierop terugkomen. De visioenen in Zacharia zijn bizar. Ze zijn echt vreemd. Het is niet alleen maar rechtstreeks voorspellend materiaal. Het zijn eigenaardige visioenen, vergelijkbaar met de visioenen in Openbaring, en de stijl is apocalyptisch. Ik geloof dat God deze bizarre manier om dingen uit te beelden heeft gekozen — en in de meeste gevallen is die echt bizar — omdat ze op die manier beter te onthouden zijn.

Dingen die afwijken van het gewone blijven beter in je geheugen hangen. Je merkt niet al het verkeer op dat op de snelweg voorbijkomt. Wanneer je een auto op zijn dak langs de kant van de weg ziet liggen, vergeet je dat niet gemakkelijk. Je ziet een auto die over de kop is geslagen en in brand staat. Dat wijkt af van het gewone, en dat onthoud je. Ik denk dat vreemde visioenen en vreemde beelden vaak eenvoudigweg worden gebruikt om in het geheugen te blijven hangen. Want als je zoiets eenmaal hebt gezien of eraan hebt gedacht, krijg je het moeilijk weer uit je hoofd.

We zien dat Zacharia dit doet. Hetzelfde geldt voor die vreemde uitgebeelde profetieën van Ezechiël. De dingen die hij deed waren bizar. Sommige critici denken zelfs dat Ezechiël geestesziek was. Er zijn werkelijk commentatoren die dit suggereren. Maar ik

geloof dat God hem gewoon heel vreemde dingen liet doen omdat dat de aandacht trekt. Als je alleen maar gewone dingen doet, merken mensen misschien niet eens dat je er bent. Doe je heel vreemde dingen, dan trekt dat ieders aandacht. Dan willen ze weten waar dit over gaat. Vreemde dingen zijn natuurlijk goed te onthouden en trekken de aandacht. Dat is, denk ik, een van de redenen waarom de visioenen zo vreemd zullen zijn.

We zullen iets zeggen over hoe je deze visioenen kunt benaderen, en we zullen ook beginnen ze door te nemen en hun inhoud te bespreken. En het zal echt leuk worden. Zacharia is een leuk boek zodra je er niet meer bang voor bent.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Ezra 5:1
- Ezra 6:14
- Mattheüs 23:35
- Lukas 13:33
- Lukas 11:51
- Zacharia 4:10
- Ezra 4:12-16
- Haggaï 1:6
- Haggaï 1:4
- Zacharia 4:1
- Zacharia 7:3
- Zacharia 9:1
- Zacharia 12:1
- Maleachi 1:1
- Zacharia 11:8-16
- Johannes 19:15
- Zacharia 13:7
- Mattheüs 26:31

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.